

Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddetine Maruziyet: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların ve Toplumsal Cinsiyet Algısının Şiddete Maruziyet ile İlişkisi

Kevser Tari Selçuk¹, Dilek Avcı¹, Yeliz Mercan²

¹Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bandırma/Balıkesir, Türkiye
²Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Kırklareli, Türkiye

Kevser Tari Selçuk, Yrd. Doç. Dr.
Dilek Avcı, Doç. Dr.
Yeliz Mercan, Yrd. Doç. Dr.

İletişim:

Yrd. Doç. Dr. Kevser Tari Selçuk
Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bandırma/Balıkesir, Türkiye
Tel: +90 506 133 69 92
E-Posta: kevser_tari@hotmail.com

Gönderilme Tarihi : 11 Nisan 2017
Revizyon Tarihi : 27 Mayıs 2017
Kabul Tarihi : 01 Haziran 2017

ÖZET

Amaç: Araştırmada üniversite öğrencilerinin flört ilişkilerinde psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet maruziyetinin saptanması, öğrencilerin flört şiddetine yönelik tutumlarının ve toplumsal cinsiyet algılarının psikolojik ve fiziksel şiddete maruziyet ile ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Kesitsel tipteki araştırma 2017 yılı Ocak-Nisan ayları arasında Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi'nde yürütülmüştür. Araştırma grubunu Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 292 öğrenci oluşturmuştur. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Algısı, Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleriyle araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Çözümleme tanımlayıcı istatistikler, ki kare, Kolmogorov Smirnov, Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırma sırasında flört ilişkisi olan öğrencilerin oranı %45,4'tür ve flört ilişkisinde psikolojik, fiziksel, cinsel şiddet maruziyet oranı sırasıyla %39,5, %8,5, %3,9'dur. Psikolojik şiddete maruziyet oranı kızlarda, fiziksel şiddete maruziyet oranı geçmiştiki flört ilişkisinde şiddete maruz kalanlarda yüksektir ($p < 0,001$). Fiziksel şiddete maruz kalanlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması düşük ($p < 0,001$), Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik ve Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum ölçekleri puan ortalamaları yüksektir ($p < 0,005$).

Sonuç: Öğrencilerin yüksek oranda flört şiddetine maruz kaldığı, şiddetin toplumsal cinsiyet açısından olumsuz normlarla beslenen bir sorun olduğu ve şiddetin kabul görmesinin fiziksel şiddet maruziyeti açısından risk faktörü olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Üniversite öğrencisi, toplumsal cinsiyet, flört şiddeti

EXPOSURE TO DATING VIOLENCE AMONG UNIVERSITY STUDENTS: RELATIONSHIP BETWEEN EXPOSURE TO VIOLENCE, AND ATTITUDES TOWARDS DATING VIOLENCE AND PERCEPTION OF GENDER

ABSTRACT

Objectives: The study was aimed at determining university students' exposure to psychological, physical, sexual dating violence and the relationship between attitudes towards dating violence and perception of gender, and exposure to psychological, physical, sexual dating violence.

Material-Method: This cross-sectional study was performed at Bandırma Onyediy Eylül University between January 2017 and April 2017. The study population comprised 292 students studying in the Department of Nursing at the Faculty of Health Sciences. The data were collected by the researchers using the Personal Information Form, The Attitudes Towards Dating Violence Scale, and Gender Perception Scale. In the analysis, descriptive statistics, Chi Square, Kolmogorov Smirnow test, Mann Whitney U test were used. The p value of < 0.05 was considered significant.

Results: During the study, 45.4% of the participating students were dating. Of them, 39.5%, 8.5% and 3.9% were exposed to psychological, physical and sexual dating violence, respectively. While rates for exposure to psychological violence were higher in girls, rates for exposure to physical violence were higher in those who were exposed to dating violence previously ($p < 0.001$). In those exposed to physical violence, the mean score for the Gender Perception Scale was low ($p < 0.001$), but the mean score for the Attitudes Towards Male Psychological and Physical Dating Violence Scale was high ($p < 0.005$).

Conclusion: The present study determined that students are exposed to high levels of dating violence, that violence is an issue resulting from gender-related negative norms, and that acceptance of violence is a risk factor in terms of exposure to physical violence.

Key words: University student, Gender, Dating violence

Üniversite yıllarında gençlerin bağımsızlık duygusuyla tanışması, birçok konuda kişisel kararlarını verme sorumluluğu üstlenmesi ve romantik ilişkilerin daha net bir biçimde yaşanmaya başlaması şiddet algısında yeni bir boyut olan flört şiddetinin tartışılmasına neden olmuştur (1,2). Kişilerarası şiddet türlerinden biri olan flört şiddeti evli olmayan partnerlerden birinin diğere ya da partnerlerin birbirlerine duygusal, fiziksel veya cinsel istismar uygulaması olarak tanımlanmakta, psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet türlerini kapsamaktadır (2,3).

Flört şiddeti 16–24 yaşındaki gençlerin en sık karşılaştıkları şiddet türlerinden biridir ve bu durum üniversite öğrencilerinin flört şiddeti açısından riskli grup olduğunu göstermektedir (2). Dünya genelinde yapılan araştırma sonuçlarına göre flört şiddetinin görülme sıklığı flört şiddetinin tanımına, dikkate alınan türüne ve değerlendirme yöntemine bağlı olarak yaklaşık %2-76 arasında değişmektedir (4,5,6). Ülkemizde konuyla ilgili sınırlı sayıda çalışma olmakla birlikte bu çalışmalarda üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti yaygınlığının yaklaşık %18–34 arasında değiştiği belirtilmektedir (7,8).

Flört şiddeti kısa veya uzun vadede ortaya çıkabilen psikolojik ve fiziksel pek çok soruna yol açmaktadır. Yapılan çalışmalar flört şiddetinin özgülünde azalma, öfke patlamaları, travma sonrası stres bozukluğu, depresyon, intihar girişimleri, madde bağımlılığı, uyku bozuklukları, anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, istenmeyen gebelikler, düşükler, kardiyovasküler hastalıklar, yaralanmalar ve ölüm gibi ağır sonuçlara neden olabileceğini ortaya koymaktadır (9,10,11). Benzer şekilde adolesan dönemde yaşanan şiddetin yetişkinlik döneminde yaşanması muhtemel olan şiddetin habercisi olduğu ve potansiyel olarak bir sonraki jenerasyonu etkileyeceği bildirilmektedir (2).

Literatürde (3,4,5) iletişim becerilerinin yetersizliği, madde bağımlılığı, kişilerarası veya aile içi şiddete maruz kalma ya da tanık olma gibi nedenlerin flört şiddeti açısından risk etmenleri olduğu belirtilmektedir. Bu nedenlerin dışında birçok çalışmada flört şiddetinin temel kaynağı olarak toplumsal cinsiyet açısından geleneksel bakış açısına sahip olma, kızlar ve erkekler arasında ataerkil toplum yapısından kaynaklanan asimetrik güç ilişkisi ve şiddetin normal bir davranış olarak algılanması ve kabul edilmesi gösterilmektedir (3). Nitekim ülkemizde yürütülen ulusal çalışmalarda da toplumda şiddeti haklı gören ve toplumsal cinsiyete yönelik olumsuz tutuma sahip olanların oranının azımsanmayacak düzeyde olduğu ve şiddetle

mücadele toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik zihniyet dönüşümünün en önemli ayaklardan biri olması gerektiği bildirilmektedir (12,13,14).

Ruhsal açıdan sağlıklı yetişkinler, güvenli kişilerarası ilişkiler ve toplumsal refah için şiddetin önlenmesi ve kontrolü oldukça önemlidir. Gerek geleceğin aydın yetişkinleri, gerekse sağlık profesyoneli olacak hemşirelik bölümü öğrencilerinin şiddeti tanımlama, önleme, kriz anında müdahale ve rehabilitasyon basamaklarında oldukça önemli rolleri ve sorumlulukları bulunmaktadır (8). Bu bağlamda üniversite yıllarında hemşirelik bölümü öğrencilerinin flört ilişkilerinde yaşadığı şiddetin boyutunun ve şiddet risk etmeni olarak toplumsal cinsiyet algılarının ve şiddete ilişkin tutumlarının belirlenmesi, gerek şiddetin önlenmesi gerekse ileride toplum ruh sağlığı hizmetlerinde görev alacak öğrencilere toplumsal cinsiyet açısından eşitlikçi bakış açısının kazandırılması ve şiddetle mücadelede olumlu tutumların geliştirilmesine yönelik planlanacak girişimlere ışık tutacaktır.

Bu gerekçeden yola çıkarak araştırmada üniversite öğrencilerinin flört ilişkilerinde psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet maruziyetinin saptanması, öğrencilerin flört şiddetine yönelik tutumlarının ve toplumsal cinsiyet algılarının psikolojik ve fiziksel şiddete maruziyet ile ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç-yöntem

Araştırmanın tipi

Kesitsel tipteki araştırma Ocak-Nisan 2017 tarihleri arasında Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nde yürütülmüştür.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evrenini Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nde öğrenim gören 315 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örnek büyüklüğü hesaplanmamış, evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Veri toplanan tarihlere devamsızlık yapmayan, araştırmaya katılmayı kabul eden 292 öğrenci araştırmaya dahil edilmiş ve katılım oranı %92,7 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmanın değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkenleri flört ilişkisinde psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddete maruziyettir. Yaş, cinsiyet, aile tipi, en uzun süre yaşanan yerleşim yeri, algılanan gelir durumu, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi, annenin çalışma durumu, babanın çalışma durumu, geçmişteki flört ilişkisinde şiddet maruziyeti, şu anki flört

ilişkinin süresi, toplumsal cinsiyet algısı ve flört şiddetine ilişkin tutum araştırmanın bağımsız değişkenleridir.

Veri toplama araçları

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel bilgi formu

Araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda hazırlanan, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve flört şiddetine maruziyet durumunu sorgulayan 22 sorudan oluşmaktadır.

Toplumsal cinsiyet algısı ölçeği

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği bireylerin değişik alanlara ilişkin toplumsal cinsiyet rollerini nasıl algıladıkları ile ilgili tutumlarını ölçmek amacıyla Altınova ve Duyan tarafından 2013 yılında geliştirilerek geçerlik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek maddelerin 10'u olumlu, 15'i olumsuz olmak üzere toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Beşli likert tipi ölçek "tamamen katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "tamamen katılıyorum" şeklinde 1 ile 5 arasında puanlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan hesaplanırken bazı maddeler (2., 4., 6., 9., 10., 12., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 24. ve 25. maddeler) ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25, en yüksek puan 125'dir ve ölçekten alınan yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.87 olarak bildirilmektedir (15,16).

Flört şiddetine yönelik tutum ölçekleri

Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri (Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği) kız ve erkeklerin flörtte psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddete yönelik tutumlarını belirlemek üzere Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi tarafından 1999 yılında geliştirilmiştir (17). Bu ölçeklerden Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum ve Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeklerinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği çalışması Yumuşak tarafından 2013 yılında yapılmıştır (18). Ölçeklerden alınan yüksek puanlar flört şiddetine yönelik kabul düzeyinin yüksek düzeyde olduğunu

göstermektedir. Beşli likert tipi "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum", "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde 1 ile 5 arasında puanlanan ölçeklerin Cronbach alfa katsayılarının sırasıyla 0,81, 0,87, 0,75 ve 0,82 olarak hesaplandığı bildirilmiştir (19).

Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri içinden erkeğin ve kadının Flörtte Uyguladığı Cinsel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği yapılmadığından (18) ve bu çalışmada cinsel şiddet maruziyeti sadece tanımlayıcı olarak sunulmuştur.

Uygulama

Araştırmanın planlama aşamasında kurumdan resmi izin alınmıştır. Veri toplama aşamasında öğrencilere araştırmanın amacı ve kapsamı anlatılmış, araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair sözlü onamları alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından toplanmış ve veri toplama araçlarının uygulanması yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

Verilerin değerlendirilmesi

Veriler SPSS 15.0 istatistik paket programında değerlendirilmiş (SPSS, Inc., Chicago, IL, USA), çözümlemede tanımlayıcı istatistikler, ki kare, Kolmogorov Smirnov, Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Öğrencilerin yaş ortalaması $20,89 \pm 2,52$ (min:18, mak:50) olup, %29,1'ini 4.sınıf öğrencileri, %73,3'ünü kızlar oluşturmaktadır. Öğrencilerin %82,9'u çekirdek aile yapısına sahip olduğunu, %41,8'i en uzun süre il merkezinde yaşadığını, %76,4'ü gelir düzeyini orta olarak algıladığını, %65,1'i annesinin ve %32,0'ı babasının ilkököl ve altında öğrenim düzeyine sahip olduğunu belirtmiştir. Annesi ve babası çalışan öğrencilerin oranı sırasıyla %26,3 ve %84,0'dır (Tablo 1).

Öğrencilerin %75,4'ü geçmişte flört ilişkisi yaşadığını, %19,9'u geçmişteki flört ilişkisinde şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Şu anda flört ilişkisi yaşayan öğrencilerin oranı %45,4'tür, öğrencilerin %51,8'inin şu anki flört ilişkisi 0-12 aydır devam etmektedir. Şu anki flört ilişkisinde psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet türlerinden en az birine maruz kalan öğrencilerin oranı %45,8'dir, psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan öğrencilerin oranı sırasıyla %39,5, %8,5 ve %3,9'dur (Tablo 2).

Öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması $97,22 \pm 15,13$ (Min:55, Mak:124)'dir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik özelliklerinin dağılımı

Sosyodemografik Özellikler (n=292)	n	%
Yaş		
≤20	135	46,2
≥21	157	53,8
Sınıf		
1.sınıf	69	23,6
2.sınıf	67	22,9
3.sınıf	71	24,3
4.sınıf	85	29,1
Cinsiyet		
Kız	214	73,3
Erkek	78	26,7
Aile tipi		
Çekirdek	242	82,9
Geniş	44	15,0
Parçalanmış	6	2,1
En uzun süre yaşanan yerleşim yeri		
İl merkezi	122	41,8
İlçe merkezi	118	40,4
Bucak/köy	52	17,8
Algılanan gelir durumu		
İyi	61	20,9
Orta	223	76,4
Kötü	8	2,7
Annenin eğitim durumu		
İlkokul ve altı	185	65,1
Ortaokul	55	19,4
Lise	33	11,6
Üniversite ve üzeri	11	3,9
Annenin çalışma durumu		
Çalışıyor	74	26,3
Çalışmıyor	207	73,7
Babanın eğitim durumu		
İlkokul ve altı	91	32,0
Ortaokul	71	25,0
Lise	80	28,2
Üniversite ve üzeri	42	14,8
Babanın çalışma durumu		
Çalışıyor	231	84,0
Çalışmıyor	44	16,0

Öğrencilerin Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum ve Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları sırasıyla 29,95±8,96, 20,05±8,11, 23,52±7,34 ve 25,69±7,46'dır (Tablo 3).

Şu anki flört ilişkisinde psikolojik şiddete maruz kalan kız öğrencilerin oranı erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0,05$). Geçmişteki flört ilişkisinde şiddete maruz kalanlarda kalmayanlara göre şu anki flört ilişkisinde cinsel şiddete maruziyet oranı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0,05$, Tablo 4).

Tablo 2. Öğrencilerin flört ilişkilerine ilişkin özelliklerinin dağılımı

Flört İlişisine İlişkin Özellikler (n=292)	n	%
Geçmişte flört ilişkisi varlığı		
Var	218	75,4
Yok	71	24,6
Geçmişteki flört ilişkisinde şiddet maruziyeti		
Var	42	19,9
Yok	169	80,1
Şu anda flört ilişkisi varlığı		
Var	132	45,4
Yok	159	54,6
Şu anki flört ilişkisinin süresi (ay)		
0-12	58	51,8
13-24	19	17,0
25-36	16	14,3
≥37	19	17,0
Şu anki flört ilişkisinde şiddet maruziyeti		
Var	60	45,8
Yok	72	54,2
Şu anki flört ilişkisinde psikolojik şiddet maruziyeti		
Var	51	39,5
Yok	78	60,5
Şu anki flört ilişkisinde fiziksel şiddet maruziyeti		
Var	11	8,5
Yok	118	91,5
Şu anki flört ilişkisinde cinsel şiddet maruziyeti		
Var	5	3,9
Yok	124	96,1

Tablo 3. Öğrencilerin flört şiddetine yönelik tutum ölçekleri puan ortalamalarının dağılımı

Ölçekler	$\bar{x} \pm SD$	Min-Mak	Puan Aralığı
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	29,95±8,96	15,00-62,00	15,00-75,00
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	20,05±8,11	12,00-52,00	12,00-60,00
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	23,52±7,34	11,00-55,00	11,00-55,00
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	25,69±7,46	12,00-56,00	12,00-60,00

Şu anki flört ilişkisinde psikolojik şiddete maruz kalan ve kalmayan öğrencilerin flört şiddetine yönelik tutum ölçeklerinden aldıkları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Şu anki flört ilişkisinde fiziksel şiddete maruz kalan öğrencilerin maruz kalmayanlara göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması düşük, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği ve Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0,05$, Tablo 5).

Tablo 4. Öğrencilerin sosyodemografik ve flört ilişkilerine ilişkin özelliklerine göre psikolojik ve fiziksel şiddet varlığı

Özellikler	Psikolojik Şiddet				Fiziksel Şiddet			
	Var % (n)	Yok % (n)	χ^2	p	Var % (n)	Yok % (n)	χ^2	p
Yaş								
≤20	31,7 (13)	68,3 (28)	1,540	0,215	11,6 (5)	88,4 (38)	0,795	0,373
≥21	43,2 (38)	56,8 (50)			7,0 (6)	93,0 (80)		
Cinsiyet								
Kız	48,9 (46)	51,1 (48)	12,810	0,000	7,3 (7)	92,7 (89)	0,734	0,391
Erkek	14,3 (5)	85,7 (30)			12,1 (4)	87,9 (29)		
Aile tipi								
Çekirdek	40,7 (46)	59,3 (67)	0,524	0,469	8,0 (9)	92,0 (104)	0,370	0,643
Geniş/parçalanmış	31,3 (5)	68,8 (11)			12,5 (2)	87,5 (14)		
En uzun süre yaşanan yerleşim yeri								
İl merkezi	30,8 (16)	69,2 (36)	3,136	0,208	7,8 (4)	92,2 (47)	1,303	0,521
İlçe merkezi	47,4 (27)	52,6 (30)			6,9 (4)	93,1 (54)		
Bucak/köy	40,0 (8)	60,0 (12)			15,0 (3)	85,0 (17)		
Algılanan gelir durumu								
İyi	39,3 (11)	60,7 (17)	0,916	0,632	7,1 (2)	92,9 (26)	0,917	0,632
Orta	38,5 (37)	61,5 (59)			8,3 (8)	91,7 (88)		
Kötü	60,0 (3)	40,0 (2)			20,0 (1)	80,0 (4)		
Annenin eğitim durumu								
Ortaokul ve altı	39,4 (39)	60,6 (60)	0,016	0,899	9,2 (9)	90,8 (89)	0,114	0,736
Lise ve üzeri	40,7 (11)	59,3 (16)			7,1 (2)	92,9 (26)		
Annenin çalışma durumu								
Çalışıyor	40,5 (15)	59,5 (22)	0,040	0,842	2,7 (1)	97,3 (36)	2,435	0,119
Çalışmıyor	38,6 (34)	61,4 (54)			11,4 (10)	88,6 (78)		
Babanın eğitim durumu								
Ortaokul ve altı	38,2 (29)	61,8 (47)	0,382	0,536	7,9 (6)	92,1 (70)	0,231	0,630
Lise ve üzeri	43,8 (21)	56,3 (27)			10,4 (5)	89,6 (43)		
Babanın çalışma durumu								
Çalışıyor	40,0 (42)	60,0 (63)	0,081	0,776	8,5 (9)	91,5 (97)	0,373	0,541
Çalışmıyor	43,8 (7)	56,3 (9)			13,3 (2)	86,7 (13)		
Geçmişteki flört ilişkisinde şiddet maruziyeti								
Var	37,9 (11)	62,1 (18)	0,048	0,826	13,8 (4)	86,2 (25)	9,542	0,002
Yok	40,2 (39)	59,8 (58)			1,0 (1)	99,0 (96)		
Şu anki flört ilişkisinin süresi								
0-24 ay	42,1 (32)	57,9 (44)	0,105	0,746	5,4 (4)	94,6 (70)	0,507*	0,674
≥25 ay	45,5 (15)	54,5 (18)			9,1 (3)	90,9 (30)		

*Fisher'in Exact testi.

Tablo 5. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve flört şiddetine yönelik tutumlarına göre psikolojik ve fiziksel şiddet varlığı

Değişkenler	Psikolojik Şiddet				Fiziksel Şiddet			
	Var $\bar{x} \pm SD$	Yok $\bar{x} \pm SD$	Test değeri	p	Var $\bar{x} \pm SD$	Yok $\bar{x} \pm SD$	Test değeri	p
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	99,73±14,09	95,60±15,77	-1,350	0,177	74,09±10,56	99,50±13,46	-4,631	0,000
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	29,56±7,95	32,37±9,72	-2,664	0,118	36,40±8,15	29,71±9,18	-2,398	0,017
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	19,76±6,97	21,83±8,38	-3,658	0,541	27,50±13,19	19,03±7,11	-2,067	0,039
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	23,09±6,84	24,99±7,18	-1,519	0,129	25,64±8,78	23,92±6,76	-0,827	0,408
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	24,16±6,78	26,55±6,81	2,959	0,223	29,30±7,96	24,77±6,76	-1,928	0,054

Tartışma

Üniversite öğrencilerinin flört ilişkilerinde psikolojik, fiziksel, cinsel şiddete maruziyetinin saptanması, flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının psikolojik, fiziksel şiddet maruziyetiyle ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanan bu çalışmada öğrencilerin yaklaşık %46'sının şu anki flört ilişkisinde psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet türlerinden en az birine maruz kaldığı belirlenmiştir. Flört şiddeti kültürel yapıya ve toplumsal normlara göre değişkenlik göstermekle birlikte, yapılan araştırmalar flört şiddetinin dünya genelinde pek çok ülkede yoğun bir biçimde yaşandığını göstermektedir. Son yıllarda üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti sıklığının Brezilya'da yaklaşık %76, Amerika'da %53, Çin'de %59, Hindistan'da %16, Kırgızistan'da %42, Nijer'de %18 olduğu bildirilmiştir (4,5,6,20). Sözü geçen araştırmalarda ülkelere göre şiddet sıklıklarının değişkenlik gösterdiği ve bazı ülkelerde şiddet sıklıklarının yerel düzeyde yürütülen bu araştırmaya kıyasla düşük, bazılarında ise yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç şiddetin ülkelerin ya da bölgelerin sosyoekonomik düzeyi, kültürel yapısı ve toplumsal normları ile ilişkili olmasından ya da araştırmalarda şiddetin sorgulanma biçimindeki farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir. Ülkemizde konuyla ilgili sınırlı sayıda çalışma olmakla birlikte, bu çalışmalarda üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti yaygınlığının yaklaşık %18-34 arasında olduğu belirtilmiştir (7,8). Bu çalışmada öğrencilerin şiddet maruziyeti, listenen elliye yakın şiddet davranışına maruziyetin tek tek sorgulanmasıyla belirlenmiştir. Dolayısıyla elde edilen şiddet sıklığının ülkemizde yürütülen çalışmalara göre yüksek olmasının nedeni çalışmalarda şiddetin sorgulanmasındaki farklılıklar olabilir.

Bu çalışmada kızların erkeklere kıyasla psikolojik şiddete maruziyet oranının yüksek olduğu belirlenmiştir. Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda kadın ve erkeklerde şiddet maruziyeti açısından farklı sonuçlar bildirilmekle birlikte, bu çalışmada elde edilen sonucun literatürdeki bazı çalışmalarla uyumlu olduğu söylenebilir (4,6,11,21,22). Literatürde önceki ilişkilerinde şiddet yaşayanların sonraki ilişkilerinde de şiddet yaşadığı, ayrıca önceki ilişkilerde şiddet maruziyetinin şiddet uygulayıcısı olma olasılığını da arttırdığı bildirilmektedir (11,23,24). Bu çalışmada da literatürle paralel olarak geçmişteki flört ilişkisinde şiddete maruz kalanlarda cinsel şiddete maruziyet oranının yüksek olduğu saptanmıştır.

Toplumsal cinsiyet biyolojik cinsiyetten farklı olarak kadın ve erkek olarak toplumun bireyi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü, ne tür sorumluluklar yüklediği ve

bireyin nasıl davranmasını beklediği ile ilgili yargılar ve roller bütünüdür (25). Türkiye'de toplumsal cinsiyet açısından geleneksel bakış açısına sahip olma önemli bir sorun olarak ele alınmakta, kadın ve erkek arasındaki eşitsizliklerin ve şiddetin temel kaynaklarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada da öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerini nasıl algıladıklarına yönelik tutumlarının şiddet maruziyeti ile ilişkisi değerlendirilmiş, literatürle uyumlu olarak olumsuz toplumsal cinsiyet algısına sahip olmanın fiziksel şiddet açısından risk faktörü olduğu belirlenmiştir (26).

Kabul gören şiddet meşru sayılabilmekte, sorun olarak görülmemekte ya da çoğu kez sorunu çözenin bir aracı olarak kabul görebilmektedir. Bu geleneksel rol örüntüsü şiddetin giderek yaygınlaşmasına ve içselleştirilmesine neden olduğu gibi, şiddete maruz kalanların yardım almalarını da güçleştirmektedir. Nitekim literatürde de şiddeti haklı bulanların fiziksel şiddete daha fazla maruz kaldıkları gösterilmiştir (14,27,28). Bu çalışmada öğrencilerin flört şiddetine yönelik tutumlarının şiddet maruziyeti ile ilişkisi irdelenmiş ve literatürle uyumlu olarak erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddeti kabul edenlerin fiziksel şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir.

Araştırmanın kısıtlılıkları

Araştırmanın hemşirelik bölümü öğrencileriyle yürütülmesi ve sonuçlarının kendi evrenine genellenebilir olması en önemli kısıtlılıklarındandır. Ayrıca çalışmanın görece küçük bir grupta yürütülmesi nedeniyle flört şiddetine maruziyet açısından bağımsız değişken kategorileri arasındaki anlamlı farkı saptayacak güce sahip olmaması çalışmanın bir diğer kısıtlılığıdır.

Sonuç ve öneriler

Bu çalışmada ülkemizde benzer yaş grubunda yürütülen çalışmalara kıyasla öğrencilerin yüksek oranda flört şiddetine maruz kaldığı, şiddetin toplumsal cinsiyet açısından olumsuz normlarla beslenen bir sorun olduğu ve şiddetin kabul görmesinin fiziksel şiddet maruziyeti açısından risk faktörü olduğu belirlenmiştir. Bu durum kadına yönelik şiddette olduğu gibi flört şiddetiyle mücadelede de toplumsal cinsiyet açısından eşitlikçi normların geliştirilmesine yönelik zihniyet dönüşümünün gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Bu doğrultuda geleceğin aydın bireyleri ve şiddetle mücadelede önemli roller üstlenecek sağlık profesyoneli adaylarına yönelik mezuniyet öncesinde konuyla ilgili eğitim programları düzenlenmeli, toplumsal cinsiyet ve şiddetle ilgili dersler müfredat programına eklenmeli, öğrencilere toplumsal cinsiyet açısından eşitlikçi bakış açısının ve şiddetle mücadelede olumlu tutumların kazandırılması sağlanmalıdır.

Kaynaklar

1. Can G, Ozdilli K, Erol O, Unsar S, Tulek Z, Savaser S, et al. Comparison of the health-promoting lifestyles of nursing and non-nursing students in Istanbul, Turkey. *Nurs Health Sci* 2008; 10:273-80. [CrossRef]
2. Aslan D, Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Erdost T, Temel F. Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Teknik Rapor, Ankara, 2008.
3. Mihçioğur S, Akin A. Flört Şiddeti-“Şiddet’li Sevgi”. *Sağlık ve Toplum* 2015;25:9-15.
4. Pengpid S, Peltzer K. Intimate partner violence victimization and associated factors among male and female university students in 22 countries in Africa, Asia, and the Americas. *African Journal of Reproductive Health* 2016; 20:29-39.
5. Shen AC. Dating violence and posttraumatic stress disorder symptoms in taiwanese college students: The roles of cultural beliefs. *J Interpers Violence* 2014; 29:635-58. [CrossRef]
6. Flake TA, Barros C, Schraiber LB, Menezes PR. Intimate partner violence among undergraduate students of two universities of the state of Sao Paulo, Brazil. *Rev Bras Epidemiol* 2013; 16:801-10.
7. Ilknur AA, Ozge O, Durdane Y, Dilek CE. University students’ problem-solving behaviors and exposure to dating abuse in their romantic relationship. *Prog Health Sci* 2014; 4:123-30.
8. Yüksel A, Engin E, Turgut E. Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2014;8:834-40.
9. Matud MP. Dating violence and domestic violence. *Journal of Adolescent Health* 2007;40:295-7. [CrossRef]
10. Wekerle C, Leung E, Wall A, MacMillan H, Boyle M, Trocme N, et al. The contribution of childhood emotional abuse to teen dating violence among child protective services-involved youth. *Child Abuse & Neglect* 2009;33: 45-58. [CrossRef]
11. Hatipoğlu S. Başkent Üniversitesi öğrencilerinde flört şiddeti prevalansı anketi. Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi, Ankara 2010.
12. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı 2008-2013*. Ankara, Fersa Ofset, 2008.
13. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015*. Ankara, Elma Teknik Basım Matbaacılık, 2012.
14. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara, Elma Teknik Basım Matbaacılık, 2015.
15. Altınova HH, Duyan V. Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet* 2013;24:9-22.
16. Altuntaş O, Altınova HH. Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Turkish Studies* 2015;10:83-100. [CrossRef]
17. Price EL, Byers ES, Dating Violence Research Team. The attitudes towards dating violence scales: development and initial validation. *Journal of Family Violence* 1999; 14:351-75. [CrossRef]
18. Yumuşak A. Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Tokat, 2013.
19. Yumuşak A, Şahin R. The validity and reliability of attitudes towards dating violence scales. *Electronic Journal of Social Sciences* 2014;13:233-52. [CrossRef]
20. Johnson WL, Manning WD, Giordano PC, Langmore MA. Relationship context and intimate partner violence from adolescence to young adulthood. *Journal of Adolescent Health* 2015; 57: 631-6. [CrossRef]
21. Halpern C, Spriggs A, Martin S, Kupper L. Patterns of intimate partner violence victimization from adolescence to young adulthood in a nationally representative sample. *Journal of Adolescent Health* 2009; 45:508-16. [CrossRef]
22. O’Leary KD, Slep AS, Avery-Leaf S, Cascardi M. Gender differences in dating aggression among multiethnic high school students.. *Journal of Adolescent Health* 2008; 42:473-9. [CrossRef]
23. Smith PH, White JW, Holland LJ. A longitudinal perspective on dating violence among adolescent and college-age women. *American Journal of Public Health* 2003;93:1104-09.
24. Gagne MH, Lavoie F, Hebert M. Victimization during childhood and revictimization in dating relationships in adolescent girls. *Child Abuse & Neglect* 2005; 29:1155-72.
25. Akin A, Demirel S. Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkileri. *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi* 2003;25:73-82.
26. Reyes HLM, Foshee VA, Niolon PH, Reidy DE, Hall JE. Gender role attitudes and male adolescent dating violence perpetration: normative beliefs as moderators. *J Youth Adolesc* 2016; 45:350-60. [CrossRef]
27. Başar F, Demirci N. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. *KASHED* 2015;2: 41-52.
28. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara, Elma Teknik Basım Matbaacılık, 2009.